

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2026-167

11.2.2026

Eika Forsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uføredekning – minst 50 % ufør i 12 måneder – daglig leder – eneaksjonær - avvist.

Forsikrede var omfattet av to identiske dekninger for uførekapital med forskuttering. Hun var daglig leder og eneaksjonær i en virksomhet, og fikk utbetalt både lønn og utbytte. I skademelding av 2020 opplyste forsikrede til foretaket om økende smerter etter fall på ski i 2017. I etterfølgende skattedokumenter var forsikrede oppført med lavere inntekt og høyere utbytte. Nav avsto søknad om uføretrygd og stanset arbeidsavklaringspenger i 2023. Kort tid etter besluttet foretaket at forsikredes uføretytelser falt bort under henvisning til at hun ikke var minst 50 % ufør. Nav innvilget i 2024 100 % uføretrygd med uføretidspunkt fra januar 2020. Saken reiste spørsmål om forsikrede har sannsynliggjort at hun er over 50 % sammenhengende ufør i over 12 måneder. Nemnda bemerket at saken reiste bevismessige spørsmål som ikke egnet seg for nemndas rent skriftlige saksbehandling. Nemnda avviste saken.

Saksfremstilling

Forsikrede var omfattet av to identiske dekninger for uførekapital med forskuttering. Hun hadde vært daglig leder og var eneaksjonær i en virksomhet.

I skattemelding for 2018 var forsikrede oppgitt med lønnsinntekt fra virksomheten som tilsvarte ca. kr 498 000, fødselspenger som tilsvarte ca. kr 233 000, samt aksjeutbytte på ca. kr 298 000.

I skatteoppgjøret var hun lignet for en inntekt på kr 1 058 000, hvorav ca. kr 746 000 var personinntekt.

Virksomheten hadde i 2018 samlede lønnsutgifter på kr 412 000. Det ble oppgitt driftsinntekter på kr 19 847 000.

I skattemelding for 2019 var forsikrede oppgitt med en lønnsinntekt fra virksomheten som tilsvarte ca. kr 461 000, fødselspenger som tilsvarte ca. kr 329 000, samt aksjeutbytte på ca. kr 146 000.

I skatteoppgjøret var hun lignet for en inntekt på ca. kr 926 000, hvorav ca. kr 795 000 var personinntekt.

Virksomheten hadde i 2019 samlede lønnsutgifter på kr 375 000, inkludert feriepenger. Det ble oppgitt driftsinntekter på ca. kr 20 514 000.

I skademelding 22.12.20 oppga forsikrede at hun hadde vært sykmeldt siden 16.1.20 på grunn av økende smerter i nakke og rygg etter fall i stor fart i utforbakke på ski i påsken 2017. Videre opplyste hun at hun hadde stilling som daglig leder i virksomheten, med en inntekt på kr 461 000 i 100 % stilling/svangerskapspermisjon.

I skattemelding for 2020 var forsikrede oppgitt med en lønnsinntekt fra virksomheten som tilsvarte ca. kr 215 000, sykepenger som tilsvarte ca. kr 402 000, samt aksjeutbytte på ca.

kr 128 000.

I skatteoppgjøret var hun lignet for en inntekt på kr 792 000, hvorav ca. kr 621 000 var personinntekt.

Virksomheten hadde i 2020 samlede lønnsutgifter på kr 226 000, inkludert feriepenger. Det ble oppgitt driftsinntekter på kr 14 600 000.

I skattemelding for 2021 var forsikrede oppgitt med en lønnsinntekt fra virksomheten som tilsvarte ca. kr 21 000, sykepenger og arbeidsavklaringspenger som tilsvarte ca. kr 408 000, samt aksjeutbytte på ca. kr 1 049 000.

I oppsummering var det i tillegg lagt inn oppjustering av aksjeutbytte med ca. kr 461 000, og i foreløpig beregning av skatt en samlet inntekt på ca. kr 1 829 000.

I skatteoppgjøret var samlet inntekt ca. kr 1 948 000 hvorav personinntekt kr 496 000.

Virksomheten hadde i 2021 lønnsutgifter på kr 89 000. Det ble oppgitt driftsinntekter på kr 12 951 000.

I skattemelding for 2022 var forsikrede oppgitt med arbeidsavklaringspenger på ca. kr 436 000, samt aksjeutbytte på ca. kr 145 000.

Virksomheten hadde i 2022 samlede lønnsutgifter på kr 134 000, inkl. feriepenger. Det ble oppgitt driftsinntekter på ca. kr 14 142 000.

Det ble avsatt kr 1 000 000 til utbytte i 2022.

Nav stanset arbeidsavklaringspenger fra 4.5.23. Nav avslo samme dag søknad om uføretrygd. Det ble vist til at inntekt før uføretrygd var på ca. kr 900 000, at forsikrede eide alle aksjene i virksomheten. Videre at:

NAV legger til grunn at omsetningen i 2022 med over 14 millioner er betydelig. Med forventet deltidslønn til tre ansatte på samlet kun 261 072 kroner, er det vanskelig å forstå hvem som utfører alt arbeidet med å velge ut [...] som skal kjøpes inn, prosessen med å inngå avtaler om innkjøp, praktisk henting/levering av (salgsgjenstander), prisfastsetting, annonsering, kontakt med kunder, oppfølging av kontrakter, innbetalinger samt annet administrativt arbeid. Vi finner det sannsynlig at noen jobber ulønnet i firmaet, men har ikke grunnlag for å si hvem det er. Det fremstår som trolig at det er noen av de nærstående som mottar deltidslønn eller at du selv bidrar med noe arbeid administrativt eller på annen måte. Det er ikke avgjørende for NAV hvem som jobber i firmaet, men det avgjørende er at du som eier mottar verdiskapningen i firmaet enten i form av økt egenkapital eller ved at utbytte tas ut.

Det er dokumentert at du har inntektsmuligheter som du ikke benytter, og disse tar vi med når vi fastsetter inntekten din etter at du ble ufør. Inntekten din etter at du ble ufør er skjønnsmessig fastsatt til 760 000 kroner ut fra gjennomsnittlig utbytte de tre siste årene. Din nedsatte inntektsevne er derfor fastsatt til 24,72 prosent.

Du mottok arbeidsavklaringspenger da du søkte om uføretrygd, men vi har kommet fram til at inntektsevnen din ikke er varig nedsatt med minst 40 prosent.

Nav opplyste 4.8.23 forsikrede om at arbeidsavklaringspenger var stanset fra 4.5.23, at forsikrede ikke fikk utbetalt arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd, samt at klagesaker var til behandling.

Foretaket vedtok 21.9.23 at forsikredes uføreytelser fra foretaket opphørte, idet det la til grunn at hun ikke var minst 50 % arbeidsufør.

Politiet ga 22.11.23 forsikredes ektefelle bevilling til å drive aktuelle butikk.

Navs klageinstans opphevet 9.2.24 avslag på uføretrygd, og sendte saken tilbake til ny behandling i Nav.

Nav innvilget 4.4.24 100 % uføretrygd fra 1.5.23, med uføretidspunkt januar 2020.

Forsikrede opplyste 29.4.24 at hun ikke lenger hadde noen roller i virksomheten, ut over at hun eide alle aksjene.

Foretaket fastholdt avslaget 5.7.24 og viste til at det hadde forsøkt å komme i kontakt med de tre personene som var oppgitt å jobbe ulønnet i firmaet. Foretaket hadde bare fått tak i en av personene. Denne personen oppga marginal arbeidsinnsats i 2022, og ingen i 2023 og 2024. Foretaket kunne derfor ikke se at forsikrede hadde sannsynliggjort krav på forsikringsutbetaling.

To nærstående skrev i september 2024 bl.a. at de stilte opp for forsikrede ved behov.

Fra vilkår for uførekapital med forskuttering:

5 Utbetaling ved arbeidsuførhet

5.1 Forskuttering av Uførekapital

Rett til forskuttering av uførekapital inntreffer når forsikrede har vært minst 50 % sammenhengende arbeidsufør utover karenstiden på 12 måneder, mens forsikringen har vært i kraft. Kravet til at forsikringen skal være i kraft i hele karenstiden gjelder ikke ved aldersopphør.

Erstatning utbetales månedlig, etterskuddsvis fra og med måneden etter utløpet av karenstiden.

Månedlig utbetaling utgjør 1/120 del av forsikringssummen ganger graden av arbeidsuførhet.

Uføregrad beregnes månedlig.

Utbetalingen stopper dersom den Forsikrede senere blir mindre enn 50 % arbeidsufør.

Blir forsikrede innen 6 måneder fra siste utbetaling på ny minst 50 % arbeidsufør, innvilges videre forskuttering uten krav om en ny karenstid på 12 måneder.

Forsikringen omfatter ikke betalingsfritak ved uførhet.

5.2 Uførekapital

Dersom den Forsikrede i en sammenhengende periode på mer enn 2 år, mens forsikringsdekningen har vært i kraft, har vært minst 50 % arbeidsufør, og Selskapet vurderer uførheten som varig, inntreffer rett til utbetaling av uførekapital.

Uførekapitalen utbetales som et engangsbeløp fratrukket eventuelle utbetalinger som allerede er forskuttet.

Den totale erstatningen etter punkt 5.1 og 5.2 kan ikke overstige den avtalte Forsikringssum. Selskapet kan gjøre rett til utbetaling av uførekapital betinget av at Forsikrede tilkjennes uførepensjon fra NAV.

6 Definisjon av arbeidsuførhet

Arbeidsuførhet innebærer helt eller delvis tap av evnen til inntektsgivende arbeid som følge av sykdom eller ulykke. Ved avgjørelsen av om det foreligger sykdom legges det til grunn et sykdomsbegrep som er vitenskapelig basert og alminnelig anerkjent i medisinsk praksis.

Evne til å utføre inntektsgivende arbeid (uføregraden) skal være nedsatt med minst 50 % eller mer, ut fra både en medisinsk og en økonomisk vurdering.

Ved vurderingen av i hvilken grad arbeidsevnen er nedsatt (hvor høy uføregraden er) tas det hensyn til forsikredes reelle arbeids- og inntektsmuligheter i ethvert arbeide som forsikrede kan utføre, sammenlignet med tilsvarende muligheter vedkommende hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppsto.

Arbeidsuførheten er å anse som varig hvis forsikredes arbeidsevne, etter gjennomført medisinsk behandling og/eller arbeidsrettede tiltak, ikke vil bedres så mye at uføregraden blir lavere enn 50 %.

Selskapet forplikter seg ikke til å følge NAVs vurdering av arbeidsuførhet.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hun har krav på utbetaling under avtalene. Hun er 100 % arbeidsufør, og har bare minimal arbeids- og inntektsevne.

På grunn av forsikredes helse og manglende arbeidsevne ble driften i virksomheten i vesentlig grad lagt om, og utføres nå med et minimum av arbeidsinnsats fordelt på flere familiemedlemmer, herunder foreldre som er pensjonister, og uten særlig betaling. Dette er i tråd med filosofien om at dette er en familiedugnad mer enn en virksomhet.

Forsikrede har fått utdelt utbytte over flere kalenderår, men dette er rene kapitalinntekter og er ikke et resultat av hennes arbeidsinnsats. Slikt utbytte er alene i kraft av eier av aksjer i virksomhet, og er ikke relevant for uføregrad. Det er vist til LB-2012-156734 og LB-2011-112903. At forsikrede som formell leder og bevillingshaver signerte dokumenter endrer ikke dette. Da hennes personlige bevilling til å drive virksomheten utløp, ble ny bevilling søkt og innvilget for ektemannen fra november 2023. Lave lønnsutbetalinger i foretaket skyldes at familiemedlemmer har utført arbeid uten/med minimal godtgjøring. Nemndas avgjørelser 2023-94 og 2017-338 gjelder ulike situasjoner og er ikke relevante for saken.

Forsikrede bestrider videre at saken er uegnet Finansklagenemndas skriftlige saksbehandling. Det vises i denne sammenheng til at Nav har vurdert at forsikrede er 100 % ufør. Videre at kapitalinntekt er irrelevant i denne sammenheng. Det vises også til at foretaket ikke har fremlagt noe som tilsier at man skal fravike Navs vurdering.

Foretaket har i det vesentlige anført at omstendighetene i saken innebærer at forsikrede ikke har sannsynliggjort at hun er minst 50 % arbeidsufør i ethvert yrke. Dette skal vurderes på bakgrunn av ethvert arbeid forsikrede kan utføre. Forsikrede var daglig leder med lønnsinntekter på ca. kr 700 000 i årene frem til hun mener å ha blitt minst 50 % arbeidsufør. Virksomhetens omsetning har likevel vært omtrent uendret. Det har vært forholdsvis gode resultater samt til dels store utbytter til forsikrede, som er formell eneeier, og var daglig leder av virksomheten. De lave lønnskostnader underbygger at det er forsikrede som tilnærmet ulønnet utfører arbeidet i virksomheten.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om forsikrede har sannsynliggjort at hun er over 50 % sammenhengende ufør i over 12 måneder, jf. vilkårspkt. 5 og 6.

Etter nemndas syn, reiser saken bevismessige spørsmål som bør belyses gjennom muntlige forhandlinger, og saken er derfor ikke egnet til Finansklagenemnda sin skriftlige saksbehandling. Saken avvises, jf. pkt. 4.1 bokstav d) i Finansklagenemndas vedtekter.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).